

Twee korte stoten en een lange, de letter 'U' in Morse-code, zo klinkt de mistsirene van een gas- of olieplatform op de Noordzee, hard en doordringend, bedoeld om wind en golven van kilometers ver te overstemmen. En zo begint ook het filmpje waarmee Tanja Engelberts *Forgotten Seas* aankondigt, haar fotoproject en gelijknamige boek over de offshore-industrie op de Noordzee.

Blijf uit mijn buurt, roept de sirene, een van de naargeestigste geluiden die je op zee kunt horen, alsof een reusachtig dier sterft. In zekere zin is dat ook zo. Sinds de ontdekking van gas en olie onder het continentaal plat dat wordt omsloten door Noorwegen, Denemarken, Duitsland, Nederland, België en het Verenigd Koninkrijk vanaf de jaren vijftig van de vorige eeuw, gold de Noordzee als de laatste *frontier*. Amerika ging naar de Maan, Europa naar de Noordzee. Met technologisch stuntwerk onder de moeilijkste omstandigheden werd de zoute wildernis ontsloten.

Maar de fossiele bonanza is ten einde, ook al is er nieuwe technologie om quasi-uitgeputte velden weer rendabel te maken, al heeft de oorlog in Oekraïne de prijzen opgepept en al kunnen platformen ook

voor nieuwe doeleinden, zoals waterstofproductie of opslag van CO₂, worden ingezet.

Hoewel er nog zo'n 20 miljard vaten aan winbare reserves is, raakt het Noordzeebekken onafwendbaar leeg. De oudste van de vijfhonderd installaties, zoals de Brent-platformen die de Noordzee-olie haar naam gaven, worden ontmanteld.

Die wereld, meestal onzichtbaar achter de horizon en de windparken die de nieuwe offshore-boom vormen, heeft Engelberts (1987) zes jaar lang in kaart gebracht. Ze moest er een cursus overleven op zee voor volgen, voorwaarde voor iedereen die op zo'n platform aankomt, met een werk- of inspectieschip of, meestal, een helikopter.

Haar boek toont de mannenwereld van de offshore en het verdwijnende, industriële, maar bewoonde landschap - van nabij, en in vogelvlucht, de binnenkant van de *rigs* en hun rauwe buitenkant van buizen, kranen en fakkels afvalgas. De offshore heeft zijn eigen visuele 'taal'. Het is een wereld die, zegt ze, „zowel ontzag als schuldgevoelens oproept”.

Tanja Engelberts: *Forgotten Seas*, The Eriskay Connection, 216 blz, € 40,00.

Fotografie
Tanja Engelberts

Tekst
Hans Steketee

Amerika ging naar de Maan, Europa naar de Noordzee

